

WWW.UNLIB.RS

Брой 9.

У Земуну 28. Априла 1856.

Година I.

Овај лист излази сваке Суботе, а цена му е на годину 4 форинта, на полу године 2 форинта ср. без поштарине; поштаиска такса износи на 6 месецј 30 кр. ср. Пренумерирати се може у Аустрији кодъ сваке поште или познати наши скупитеља или управо кодъ издавателя у плаћенимъ писмама, а у Кнежевини Србије у главној књижари Велимира Ваджића у Београду. За огласе плаћа се за редъ 3 кр. ср.

Последній Алтомаповићъ.

(Продуженъ.)

Петаръ е, као што се могло очекивати, одъ свое мнше грознице оздравіо. Онда му рече Архимандритъ: „Братъ Агапитъ, ключаръ, одпутовао е монастирскимъ посломъ и истомъ ће се до четрнаестъ дана вратити. Зато ти, сыне, предамъ ключе подрумске и препоручуемъ ти, да иноцима, докъ се братъ Агапитъ неврати, опредѣлену меру вина изъ подрума износишъ, но притомъ добро мотри, да имъ нипошто одъ оногъ у стакла оточеногъ и у песакъ спуштеногъ вина недашъ.“

Петаръ е узео ключе и изпуњавао е дужности подрумара савестно и точно.

Едно после подне заповеди му Архимандритъ, да му изъ подрума изнесе едно одъ оны у песакъ спуштены стакала.

Петаръ одрчи и донесе стакло, кое е на заповестъ Архимандритову одпушио. Ко бы описао нѣгово упрепашенѣ, кадъ е приликомъ наливаня чаше чиста вода изъ стаклета потекла.

Архимандритъ се зачуди и сиђе съ Петромъ у подрумъ, те да види, шта е управо одъ тій стакала, и ту се увери, да е вина у свима стаклама изчезло, и да су сва заиста водомъ наливена была.

Петаръ е стою као окаменѣнъ, и клео се најпосле пайторжественіе, да незна, како су та стакла водомъ наливена, и ко ѿ ѿ е управо наліо.

„Добро, добро, сине,“ рече Архимандритъ благо „я вѣруемъ, да незнашъ, Будикакавъ невалялацъ морао е прилику улучити и ключе изъ твое ћелие докопати, а после у договору са себи равнимъ, скупочено вино у воду претворити. То е у самой ствари, и я видимъ, да су на рачунъ твое младости и предосторожности неваљалство проводили.“

На Петрову срећу вратио се братъ Агапитъ, ключаръ, опетъ натрагъ, и почемъ е нова вина са собомъ донео, то имъ е лако за рукомъ изпало, воду у вино опетъ претворити, те се Петаръ, кои му е подрумске ключе предао, избави зла, само што е мало стра' претрпю, и тако изъ целогъ тогъ догађая изведе себи ту старопознату науку, да е у кући, па ако ће иста бити и монастиръ, увекъ саветно, подрумске ключе добро чувати, а нарочито онда, ако се подозрева, да у кући има едно или друго врло жедно и жеђу непрестано мучено грло.

Петаръ е у осталомъ на озбиљномъ смешеню поедини инока примѣтио, да овы што више знаю о ономъ ђаволану, кои е у монастирскомъ подруму онако вешто вино у воду претварао, али га е наука отца Леонтија: гледай, слушај, па ћути, научила, те се о далѣмъ толкованю споменутогъ смешеня нѣ брицуо, већ разумно свое друге дужности вршио.

После некогъ времена рече Архимандритъ Петру: „Синко, ты видишъ, колико самъ пословима обтерећенъ, да често немамъ времена, монастиръ надгледати. Я ти дакле препоручуемъ, мотрити, ко долази къ единомъ или другомъ иноку, и ко одъ нѣи од-

лази, и уобште да добро запамтишь и мени саоб-
штишь, шта си видио и чуо. Мени е само благо мо-
настира предъ очима кадъ ти нарочито препоручуемъ
строго мотрити на отца Ёротея, Пахомія и Юстина“
(Петаръ е уздисао чувши ова имена, еръ тако су се
управо звали они иноци, кое е збогъ неки' узрока
само изъ прличне дальине смео поздравити) „што се
боимъ, да ови добри отци сувише светски мисле. У
осталомъ треба ти знати, да твою послушность нећу
оставити ненаграђену, еръ моя е намера, тебе, сине
мой, побожнимъ ученимъ инокомъ учинити, кои ће
после, кадъ ме на свету више nebude, Архимандритъ
у овомъ манастиру бити. Естъ, заиста, то ћешъ бити.“

Ако е Петаръ и био младъ, то му се опетъ не
особито допала препорука, коју е одъ Архимандрита
добіо. Веранъ остави едномъ већ примљномъ на-
челу, само е гледао, слушао, па ћутао, што се на-
равно одъ Архимандрита не могло сакрити.

„Синко,“ запыта га касније Архимандритъ, „шта
е то, да ми ништа невяляшь? Заръ нико иноцима не-
долази, и одъ нѣхъ одлази, заръ ниси ништа спазіо?“

„Пречестіѣйшій Господине,“ одговори Петаръ,
„рекао бы, да ме се иноци клоне, што мисле, да си
ми наклонѣнъ. Они затвараю свое ћеліе одъ мене на
очигледъ мени и тако немогу ништа ни чути ни ви-
дети.“

Съ пола претаянимъ смешенѣмъ рече му на то
Архимандритъ: „Ты се умешъ добро изговарати. Ты
си ямачно добаръ дечко, кои слабости свои' ближњи
одежомъ христіянске любви покрива. То е лепо одъ
тебе. Као што ми се чини, ты принадлежишь ономъ
маломъ числу, кое упражнява тежку вештину у ћутаню,
и почемъ си садъ најгеже изкушеніе, кое е у мо-
іой сумњивой заповести за тебе было, срећно одр-
жао, то знай, да самъ съ тобомъ задоволяшь. У о-
сталомъ знай, сине, да я врло добро знамъ, шта и-
ноци овде раде, и да потоме не више нужно, да
ты на нѣхъ мотришь. Зато остани свободно у твоіой
ћеліи догодъ е теби воля, преврћи приљжно по књи-
гама, читай, пиши, учи се чему врломъ, као што си
привикао, и прибавляй себи тако лепо богатство за
осталый животъ. Ахъ, сине мой, смиренный инокъ
быва искушаванъ докъ годъ живи, и страсти люд-
ске нису изъ нѣгове ћеліе изключене. Добро ме ра-
зуми, ты си садъ у училишту изкушеня, ако ово пре-
трпишь, онда ћешъ бити достоянъ чина, кои самъ
ти већ представіо.“ Тако е завршио Архимандритъ,
спустивши свой изпытуюћій погледъ на младића, као
да бы га хтео прозрети и изпытати упечатленѣ, кое
су нѣгове речи у нѣговой души произвеле.

Петаръ е видио, да му нѣгово ћутанѣ добре
плоде приноси, и да га збогъ тога Архимандритъ
пази. Зато се тога ћутаня точно придржавао у сва-
кой прилици, и ползовао се отачскимъ благоволенѣмъ
Архимандритовимъ съ благодарнимъ чувствомъ, при-
сваяюћи себи све више и више оно знанѣ, кое му е
монастирска књижица и устмено поучаванѣ Архиман-
дритово давало, и о благоурођаваюћи тако духъ и срдце.

Две године провео е већ Петаръ у главномъ
манастиру међу трудомъ и изкуствомъ, кое е часъ
добро, а часъ рђаво было, и садъ е наступило време,
кадъ му се требало одважити, ступити у иноческій чинъ,
или у многообразни и окретни животъ изванъ монастирски

зидина. Опъ е — избрао последний у своіой уну-
трашности, а не ни могло бити другіе кодъ нѣго-
вогъ животногъ духа, кои се на нѣму примѣчавао,
и кодъ живостне дѣлательности нѣгове уобразне силе,
коя е за свое образе тражила у пространомъ свету
простора. Овомъ іошъ принео и саобраштай съ гра-
ђанима, кои су весело долазили и одлазили и по-
вости свакиданиѣ преносили, а овай сваки данъ по-
навляюћи се саобраштай причиніо е не мало, да се
Петру чезня за светомъ пробудила, и да е нѣме по-
чела владати желя, тай светъ познати и ма какву
скромну ролу у нѣму представляти.

Садъ е само очекивао згодну прилику, па да
свою намеру, опрости се съ манастиромъ, и изврши,
а та му се наскоро и указала.

IX.

Петаръ оставля главный манастиръ.

У земли се за новаць купила войска синой
республики Млѣтачкой.

Скупачи дођоше наскоро и у манастиръ, где
быше доста простачкогъ народа, кои е безносленъ
быо.

И садъ се догодило, те е поглавица овы ску-
пача спазіо лепогъ виткогъ младића Петра, истомъ
кадъ е овай изъ Архимандритове собе съ кнѣгомъ
излазіо и преко 'одника полако своіой ћеліи ишао.

Поглавица му изиђе на сусретъ и поздравляюћи
га руковао се съ нѣмъ. Петаръ му врати поздравъ
по своемъ обычаю, искрено и пріятельски.

„Ты си дакле дао руку?“ запыта га войникъ
радостанъ. „То ти чини чести. Ты си красанъ мо-
макъ, за войника створенъ; настрану дакле съ томъ
кнѣжуринномъ, войничко ће ти одело болъ доликovati,
и ако се храбро узорнишь, дотера'ћешъ ямачно до
войводе. Момче! войничкій е живогъ онакавъ жи-
вотъ, кои човека увекъ здравимъ и веселимъ чини, и
кои не био войникъ, тай не никадъ чуо, како на
небу ангели пою, а у паклу ѣаволи бесне. Момче,
ты ћешъ бити врло срећанъ войникъ. Ты си лепъ
и младъ и крепакъ и мударъ, као што ми се чини, и
такое ћешъ, кажемъ ти, бити срећанъ.“

Войникъ, неумореный беседникъ о своемъ пред-
мету, ућути садъ мало, плѣснувши збунѣногъ младића
одвећ пріятельски по рамену, за тимъ му врло лю-
бовно у очи погледа, па онда опетъ продужи: „Момче,
таквомъ младићомъ юнаку, кадъ е у войничкомъ о-
делу, куцаю женска срдца на сусретъ, крозь мачеве
и крозь пламень трча'ће за тобомъ, те миле лепо-
тице са селске поляне; таквомъ момку пада'ће дукати у
цепове како киша, момче, я видимъ у моме духу, већ
оно време, а то несме изостати: срећа са сваке
стране, честь, слава, и радость свуда, и штогодъ
ти срдце зажели, момче, то све, све има войникъ.
Нѣговъ е цео светъ.“

Поглавица е прилично яко говорио, и зато Ар-
химандритъ, кои е у обличной соби био, изиђе, да
види шта е то. Па то му войникъ рече: Прече-
стіѣйшій Господине, помозъ Богъ! Ево самъ ти опетъ
едногъ валяногъ момка отео. Онъ ми е дао руку
свѣевољно, непонућенъ, а ты му подай твой благо-
словъ, пакъ ћемо спокойно одаведе отићи.“

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

„Синко,“ поче Архимандритъ Петру говорити, по-
гдавшига окомъ, у комъ се жалостно упрепашенѣ
изражавало: „зашто си ми то учио? Заръ ниси знао,
да е онај, кои каквомъ скуплячу само връ одъ пр-
ста, а камо ли руку пружи, истоме већъ тело у ду-
шу предао, и да потомъ мора бити войникъ?“

Петаръ е ћутао, ербо су га Архимандритове ре-
чи добоко у срдце дирнуле, но место нѣга одговори
поглавица: „Пречестнѣйшій отче! немой момку жало-
стити срдца: мы смо се поштено руковали, па то е
доста. Твой благословъ, отче!“

„Ты дакле желишь бити войникъ, сине, ты же-
лишь?“ запыта Архимандритъ свогъ любимца дркху-
ћимъ гласомъ, докъ му е изразъ најсрдачниѣ туге чер-
те нѣговогъ увекъ озбиљногъ лца приметно помра-
чио, а нѣговъ страшљиво-забринутый погледъ на Пе-
тру почивао. „А знашь ли, познаешъ ли и бѣде и о-
пасности войничкогъ живота?“

„Гласъ у мојој унутрашности говоріо ми е,“ од-
говори Петаръ съ очевиднимъ узбуђеніемъ, ербо му е
тежко было, што своимъ добротвору ніе могао по во-
љи говорити, „да ћу наполю у свету бити више на
своме месту. Я почитуемъ войничкій чинъ, и молимъ
те, пречестнѣйшій отче, да ми допустишь, ступити у
нѣга.“

„Ето видишь, момакъ ясно каже,“ упадне му погла-
вица у речъ, да жели бити войникъ. Дай му дакле
твой благословъ, добрый отче, пакъ ћемо радо и ве-
село ѣти.“

По ономе, што е Архимандритъ изъ Петровы у-
ста чуо, ніе могао нѣму и до зуба оружаномъ войни-
ку и далъ противоречити, и зато рече младићу: „син-
ко, я самъ съ тобомъ, као што знашь, друго намера-
вао. Међу тимъ чини се, да е воля Божія, да небу-
дешъ у овомъ манастиру Архимандритъ нити уобште
иннокъ, покушай дакле и буди — войвода. Я ти даемъ
мой благословъ на путь. Богъ нека те храни.“

При разстанку даде Архимандритъ младићу два-
десетъ дуката на путь и рече озбиљно величествен-
нимъ гласомъ: „Буди срећанъ, сине, и незабравляй,
да войникъ мора имати страха Божіегъ и да према по-
беђеномъ неприятелю мора бити милостивъ; еръ знай
сине, да ће душа милостивогъ войника некадъ у не-
бесномъ царству ликовати, а суровогъ и немилости-
вогъ у паклу безконачну муку трпѣти.“

Са благодарношћу и сузама, коѣ му е доброта
право отачски према нѣму расположеногъ Архимандрита
измамила, оставіо е Петаръ манастиръ. Съ войникомъ
отишао е за тимъ у градъ, где су већъ уписани нови
войници, око три тисуће, сакупљѣни были и весело
дане проводили. По краткомъ времену оставише они
лепу землю Далмацію, о којој Петаръ ніе знао, оће
ли е іоштъ кадъ видѣти.

Наскоро се срећно извезе цело людство у Млетке,
у овај мору одтргнутий градъ, кои се може правимъ
чудомъ назвати, почемъ се дивно и величественно изъ
мора подиже, повелитель, кои е нарочито у оно време,
у коѣ ова приповѣдка спада, побѣдоносно-гордимъ по-
гледомъ доле на земаљска блага гледао, коѣ му е
кодъ ногу лежало.

У Млеткама започео е Петаръ Алтомановићъ новъ
періодъ свога живота, а почемъ е италянскій езыкъ
іоштъ у манастиру не само изъ кнѣга него и у сао-

браштаю съ грађанима брзо и добро научіо, то му е
садъ одъ велике ползе было; еръ то е познато, да е
странацъ оному народу, чїи езыкъ правилно говори,
милий гость, коѣ се наскоро право отечества покланя.

(Продужиће се.)

Вредность добре жене.

Стара еврейска приповѣдка.

„Тко е добродѣтелну жену нашао,
тай има веће благо одъ прекрасна
бисера.“

И такво е благо нашао славный учитель Равви
Меиръ. Еданпутъ е читаву Суботу у храму Божиимъ съ-
дио и народъ поучавао. Докъ е онъ тако удалѣнъ одъ
куће быо, умру му оба сина, кои су врло лѣпѣ били
и законъ добро знали. Жена нѣгова однесе іѣ у свою
собу, положи іѣ на брачну постелю и покріе имъ тѣле-
са белимъ покровомъ. Предъ вече врати се Меиръ кући.

„Гдѣ су любезни синови мои“ рече, „да іѣ бла-
гословимъ?“

„Отишли су у храмъ Божїи“ одговори жена.

„Я самъ се у училишту више пута обазрео, пакъ
іѣ нисамъ видіо!“ рече Равви.

Жена му донесе пѣаръ, и онъ хваляше Господа,
еръ Субота се клочила концу. Затимъ се напиѣ и опетъ
запыта: „Гдѣ су синови мои, да пию изъ благосло-
веногъ пѣара?“

„Нису вальда већъ далеко!“ одгори жена, и из-
несе му єло.

Онъ е быо весело и добре вољъ, а када се по ве-
чери Богу помолио, рекне му жена: „Равви, ако ми
допустишь, имала бы те нѣшто питати.“

„Дакле питай, любезна моя!“ одговори онъ.

„Пре неколико дана даде ми неко мало адиѣара
на оставу, а сада га иште натрагъ. Хоѣули га вра-
тити?“

„Неби требало да ме жена моя за такво што
пита!“ рече Равви Меиръ. „Шта! заръ би се ти мо-
гла затезати или срдити, што ћешъ коме имутакъ нѣ-
говъ повратити?“

„Не!“ одговори она. „Али опетъ самъ мислила
да ће најболѣ бити да га невраћамъ, докъ тебе о томъ
неизвѣстимъ!“

И сада га одведе горе у спаваћу собу, приступи
къ постели и дigne бѣли покровъ са тѣлеса.

„Охъ, синови мои! синови мои!“ ядиковаше
сада отацъ гласно. „Синови мои! Свѣтлости очію
мојѣ, луче разума мога. Я самъ вамъ отацъ быо, али
вы ме закону учисте.“

На то се мати на страну окрене и почне горко
плакати. Найпосле ухвати супруга за руку и рече:
„Равви, заръ ме ниси ти учио, да оно што намъ е
само повѣрено, безъ срдитости враћамо? Видишь, Го-
сподъ іѣ намъ е дао, и онъ іѣ е и узео. Хвалѣно
буди име Господа!“

„Хвалѣно буди име Господа!“ настави Равви Ме-
иръ; „и хвалѣно буди име Господа и тебе ради. Еръ,
писано е: „Тко е добродѣтелну жену нашао, тай има
веће благо одъ прекрасна бисера. Она отвара уста са
мудрошћу, а на езику іѣ е красна наука. (г. х.)

Тереза.

(Изъ Revue des deux Mondes.)

Едногъ ютра, текъ што се пробудио младый паризля, Жераръ де Н*, добио е писмо одъ свогъ бележника кои е желіо съ нѣме састати се. Бележникъ е бью човекъ методичанъ, हुтаюћій, и кои е текъ у важнимъ случаемъ писао. Жераръ е таки пошо къ нѣму у канцеларію, и писаръ га е увео у нѣговъ кабинетъ.

Бележникъ му е показао старо кожно канабе, и донео неке артїе.

— Имате ли вы роѣаку у Германіи? запытао га е.

— Роѣаку? незнамъ добро, но стваръ е могућа.

— Ёсте, я то знамъ, сестра вашегъ деде.

Овы дана она е умрла безъ завѣштанія, вы сте нѣнъ najbliżи сродникъ. Желите ли вы тражити наслѣдство, или га оставяте побочнимъ сродницма?

— Ёли колико наслѣдство? запыта Жераръ.

— Око триста хиљада франака. Ево и документы на ваша права.

Ма како дае човекъ богатъ, опетъ триста хиљада франака увекъ су добро дошли.

— Добро, одговори Жераръ, жао ми е, што ми то смета да немогу бити на утркивашо у Шантильи! но я ћу да путемъ. Съ тимъ речма е устао, артїе у цепъ метуо, штапъ узео, и поклоніо се бележнику.

— Молимъ, вы нисте ни запытали, куда ћете ићи за наслѣдство, опоро е повикао бележникъ.

— И то е истина! вы сте рекли, као што ми се чини у Германію.

— У Германію! у Германію! Дуго можете вы путовати и наслѣдство по свой Германіи тражити. Тетка е Ваша умрла у Д*.

Затимъ е Жераръ изишо, и іоштъ тогъ дана, путь у Германію предузео.

Адвокатъ, коме се по своме долазку у Д* младый наслѣдникъ прелявіо, нашо е, да права нѣгова никаквој сумњи не подлеже; но наслѣдство бабино было е заплетено тешкимъ пословима; прошло е и три неделъ, а Жераръ нѣ мого ни предвидити, кадъ ће се уклонити сметнѣ кое су се родиле збогъ наслѣдства. Благо знамените хесперидске баште нѣ тако брижљиво чувано, као триста хиљада франака, збогъ коіне Жераръ у Германію дошо. Међутимъ онъ е трпелливо свакій назначеный и свакій одсроченый данъ очекивао, да се то дѣло рѣши, но то оѣкиванѣ причинявало му е дуго време. Изъ писма кое е онъ едномъ свомъ другу у Паризъ писо, можете имати понягїе, како е онъ тамо време проводио.

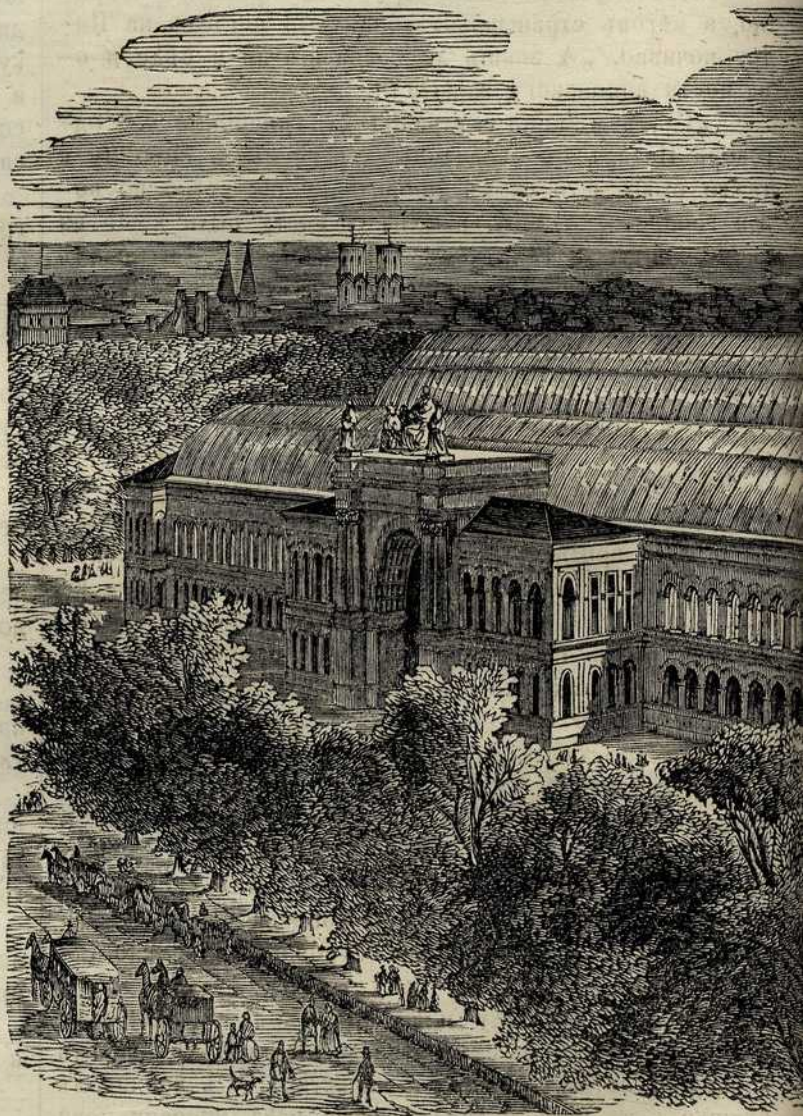
7. Мая 185 . . .

„Любезный Хенрихъ! Веруешь ли Ты? я пїемъ пиво, и пушимъ изъ дугачкогъ чибука и беле порцуланске луле, украшене ликовима Фауста и Маргарите. Ето до какве ме е крайности довео овдашний животъ!

„Я почињмъ данъ съ чашомъ пива, а завршюемъ га съ луломъ: то е путь къ нравственомъ развитку; чаша и лула расту и у мложавою се, и една другу реѣа. Іоштъ три месеца пакъ ћу поѣети и нѣмачки говорити, и онда нећу ни самъ себе познавати.

„Говоре о дугомъ времену и у Паризу, па іоштъ неки и потврђуо да су то на себи испытали: каква лакрдїа! Француско дуго време, а особито у Паризу — та то е забава! то е разнообразїе у животу! Дуго време познато е само у Д*: овде се оно родило, овде оно живи, и никада неодази одъ вароши ни за два корака далъ. Оно вамъ чини посѣту оногъ дана у кои сте дошли у Д*, а другогъ дана већ піе и пуши съ вама, и постае вашимъ найскренїимъ другомъ.

„Жители, међу којима я време проводимъ, најчеститїи су люди на свету, но, по несрећи, сви су они еданъ као другїи, и то постоянно сходство и равеность — една е између најнесноснїи еднообразїа ствари, какву е текъ можно себи представити. Исто

Палата ра

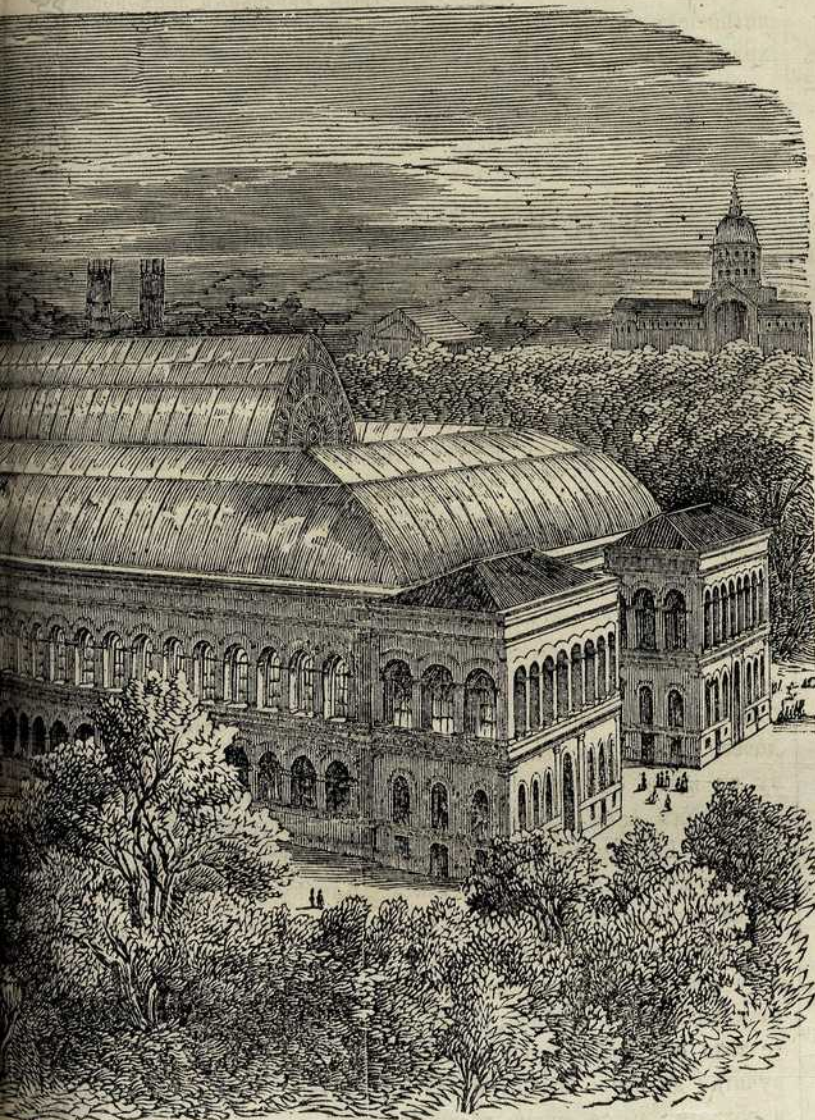
е то и съ кућама овдашњима, као и са людма; една архитектура, као и еданъ карактеръ. Гостилница, у којој я обитавамъ, широка е, висока и квадратна као некаква касарна. Прешавши преко Райна, свуда ћешъ такове гостилнице наћи. Съ прозора мое собе, видимъ ученѣ прайски пешака, и то е една одъ најмилїи мон забава; са исти прозора видимъ іоште и дрва Д*-скогъ шеталишта. Шеталиште е прекрасно, вечеромъ ту свира врло лепо воѣна банда, но на жалость, само јо я еданъ слушамъ. Нико се овде нешета; по главной улицы не проѣе преко целе неделъ толико люди, колико ћешъ ић, за еданъ сатъ срести на каквомъ любљїномъ раскрїшћу Паризкомъ.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

„Служитель, кои ме послужуе у гостинику, пре ме е јоштъ понешто тѣшио, но онъ е права будала. Кадъ самъ съ њиме повео разговоръ о Д*, Самуилъ — тако се зове служитель — будаласто се насмею и повико: „О господине! овдашнѣ су госпе румене, као вишня, и округле, као кромпиръ.“ После тогъ одговора, отишо е, вртећи главомъ, као японска лутка, савимъ задоволянъ, са своимъ досетливимъ сравненіемъ.

„На жалость, будалаштина принадежи међу она задовољства, коя немогу дуго веселити човека. Я већ писамъ задоволянъ са Самуиломъ, према се онъ увекъ смеє, кадъ на мене погледи: мора бити да има нешто таково у момъ лицу што га на смеј наводи.

ети у Паризу.

„Ако ме Ти садъ запыташъ, кадъ ћу оставити Д*, — то ћу Ты одговорити, као и мой адвокатъ што мени одговара: скоро; но како ми ту речъ јоштъ одъ мога долазка, непрестано повтораваю, то већ починѣмъ позривати, да овдашнѣ „скоро“ може бити значи: никада.

„Вы имате и Булваръ, и Оперу, и Паризъ — неблагодарни! — и јоштъ се тужите; и я самъ се тужю — пакъ видите, како самъ казиѣмъ! чувајте се да недођете на по године у Д*!

„Истина, люди, съ коима самъ у сношеню, позивали су ме на забаве; ишо самъ къ њима и на обѣдъ, гди се свакиъ изъ друштва по петъ минута

смео, сетивши се досетке, съ коіомъ се њговъ другъ пре четвртъ сата растао. После обѣда у сали су држали музику, што Талиянцы називаю musica da camera; понекадъ су у веселю и валсъ играли; но опитъ добивеный на четиръма такимъ забавама, доказао ми е, да е мое усамленѣ много пріятнѣ, но њине забаве — и одъ тогъ времена одказо самъ се њи. Сирота тетка! она незна колко ме стои цѣно наслѣдство. Може бити Ты ћешъ казати, да я имамъ право, по коме се могу одъ наслѣдства одказати, и побочнимъ сродницима уступити га. То се по себи разуме, но я самъ се заинатио: почео самъ — на о-ћу и да довршимъ. А после, уступаѣмъ бы значило, да е Германія одржала побѣду надъ Французскомъ, и опоменуло бы ме Росбахъ и Лайпцигъ. Честь забранює уступаѣмъ, и я пећу никако уступити.

„Мало пре самъ ти говорю о Д*-скомъ шеталишту, и о шетаюћима се особама, коє се редко показую, међу њговимъ зеленимъ дрвима. Овы дана, срео самъ одну женску особу. Было е око четирѣ сата. Вовна банда е свирала валцеръ Штраусовъ. На савіютку едне стазе, примѣтио самъ на клупи седећу девојку, съ едномъ постаромъ господъ. Девојка е доста лепа была; я самъ се загледао у њу, она е то примѣтила, насмеяла се и малко поклонила главомъ. Мислеѣи да се на другогъ тай поздравъ односи, я самъ се подобно машини каквой осврнуо, но у шеталишту ніє никогъ више было. Пошо самъ неколико корачаи напредъ, и опетъ, самъ се обазрео; млада Немеца е у тай паръ устала и пошла, но одлазеѣи јоштъ еданпутъ се насмеяла, и рукомъ ми знакъ учинила.

„Чини ми се, да самъ виђао ту девојку два или три пута у шетњи, но я самъ долазио свакиъ данъ у шеталиште, и писамъ е мого видити крозъ цели седамъ дана. На цѣојзи е было много белчато-плаветникасти пантлика, тако, да ни найманѣ небы было тешко познати е по одѣлу. Напоследку јуче, у онај истый сатъ, застао самъ е на оној истой клупи, и са истимъ онимъ белчато-плаветникастимъ пантликама, опетъ са старомъ господъ. Кадъ ме е опазила насмешила се, и поздравила ме друшевно; но по несрећи, я писамъ быо самъ: проклетѣ адвокатъ држеѣи ме подъ руку, вуко ме е къ своме пріятелю. Писамъ се мого никако отрести одъ њѣга, и прошо самъ поредъ њи незауоставляѣи се. Све ми се чини, да самъ прошле зиме играо съ томъ Немецомъ у едномъ Паризкомъ салону, и она ми е осмейкомъ и поздравомъ хтела показати, да ме е познала. Како човекъ у самоѣи, дуго може да памти.

„Видимъ одавде, лобезни Хенриче, како вртишъ главомъ, — и изсмєвашъ ме . . . Толико реди написати, о самомъ празномъ виђеню, и сиромѣ младиѣи јоштъ мисли о њој! — . . . По шта ћу да радимъ? я самъ у Д*.“

Писмо се завршивало тиме, да се Жераръ рѣшио, свакиъ данъ у шеталиште одлазити, и дотле се тамо шетати, докъ не сретне девојку съ многимъ плаветникастимъ пантликама, и не дође съ њоме у разговоръ тога се само бою, да му стара госпа nebude на путу; но случай е дошо у помоћ Жерару. Сутра данъ е

видіо непознату на нійої клупи, и іоштѣ онъ ніе дошо до нѣ, а она му се поклонила. Садъ е веѣь слободно къ нійоїзи приступіо.

— Я самъ знала, да ѣете вы доїи, рекла е она, пружаюїи му руку.

Тай простый начинъ предусретаня сасвимъ е збуїіо Жерара.

— Да, одговоріо е онъ смешеїи се: я самъ васъ видіо, и нисамъ мого изостати, а да не доїемъ.

Одговоръ е быо доста будацастъ, но девойка га е примила као досетливу любезность.

— Зашто сте тако дуго изостали? запытала га е она, съ погледомъ, у коме се пребациванѣ изражавало.

Жераръ е поруменио одъ стида, збуїіо се и по обычаю проговоріо е нешто запышюїи. Девойка е главома вртила.

— Све бы то лево было, кадъ бы се мы текъ одъ юче познавали, рекла е она: но меїу старимъ познаницыма, нашто ѣе толике церемоніе?

Жераръ веѣь ніе быо при себи: онъ се опоминяо да е негди на балу у Паризу виїао непознату; но чимъ ю е више гледао — черте нїногъ лица, тимъ су му манѣ на память долазиле. Онъ е мисліо, шта ѣе іої одговорити, но девойка съ плаветникастимъ пантлыкама живо е продужила:

— Надамъ се да ѣете насъ посѣтити; наша куїа ніе далеко одаде, имамо прекрасну башту са зеленимъ ладникомъ, измеїу два мала луга одъ ела. Вечеромъ, особито на месечини, ту е прекрасно! Ту ѣемо пити и чоколаду; кажите, далъ е садъ тако любите, као што сте и пре?

— Да, рїшительно одговори Жераръ, коегъ е удивленѣ, са свакима минутомъ све веїе бывало.

— А занито сте вы променули свое име? нажданъ путь е запытала девойка: преїе сте се звали Рудолфъ, а юче самъ врлю добро чула, да васъ зову Жераръ. И Жераръ е прїятно име, но мени се Рудолфъ веїма допада.

(Продуженѣ слѣдую.)

Палата радности у Паризу.

Енглезы, у свачему практични люди и вешти рачуніе, први су се тому досетили, да у своіої земљи, именовито у столноме граду Лондону, драгоценности целога света, т. е. еспае разне, произведе свакояке, рукотворна дїла, речю лепый плодъ труда и радности човечіе сакупе. Тога ради утемелїше они 1850. лїта необично велику и красно граїену стаглену палату, у коіої се свимъ народима довольно простора дало, да тамо покрай еспапа, одъ Енглеза изложени, и свое ствари наместе. Тада су Енглезы имали прилике, поболь у-познати се са дїлама иностране радности, но и заступници други народа, кои тамо бяху, истомъ су се приликомъ пользо-вали, те све мане и недостатке куїевне т. е. собствене свое радности потанѣ изпытывати, одтуда изведеїи шта іоштѣ и како имъ треба радити, да напредка све поспїшнїегъ и кодъ нїи буде. Изъ овогъ дакле втечая, одъ когва ни еданъ народъ изключенъ небы, поникне то добро, што су народы меїу

собомъ такую речю душевно, посве прїятельскїї, склопїли и своіої трговини тиме нове пугове отворили.

По примїру Енглеза, коима нїіова стаклена палата лепе паре нанесе, буде лане одъ стране Француза то исто покушено. Они у Паризу, именовито на полю елизейскоме подїгну єдно величествено зданіе и позову друге народе, да производе и дїла радности тамо изложе. Листъ данашнїй показує намъ лице тога зданія, и видити е, да великїй просторъ за-узима. У колико му е споляшнїе красна, у толико е више примамлива за око у улутрашнїеїи ерѣ е богато накіїена и сїїно уреїена. Влада е французка на тай народнїй домъ пуны 15 милїона франка потрошила. У осталомъ зна се, да су за време, докъ е истый домъ отворенъ стаяо, люди са сви страна белага света свамо путовали за чуда тамо изложени сити се нагледали. У Паризу е томъ приликомъ депъ новацъ потрошенъ, и Французима буде тако трошакъ за „свеобшты храмъ радности“ троструко наплаїенъ.

Черте изъ Земунске крошкы.

I.

Има томе веѣь тридесетъ и осамъ година, што е Вехабитски велики Имамъ у Земуну быо. Треба знати, да су Вехабите єдна странка мухамеданска, кривоверномъ одъ Турака названа, но, коя е при почетку нашегъ столїїа у толико снажна была, да е саму Свету Кабу т. е. градъ Меку освоїла и тамо се више година држала, докле Мисирекомѣ наши Мехмеду, кога Султанъ Махмудъ на то опуномоїи, за рукома не поїе нешто съ лукавштиномъ а повїше сломъ оружя исту странку разбити. Она се по пустынямъ Арабіє разбегне, а иїзїиїи велики Имамъ, кога бы язачно смрть сустигла была, да су га побїдители жива ухватили, сретно се морскимъ обалама преближи, где га єдна енглезка галїя прими и у самъ Лондонъ доведе. Изъ Лондона е исти Имамъ у Паризъ одпутовао и ту се више одъ три годїше дана бавіо. Имао е прилично блага кодъ себе и тако е могао у Французкої безбрижно живити. Было му е одъ прилике 48 година, а быо е одъ наравы мужъ здрава разума и знатїельне їуди. Онъ дакле за време свога у Паризу бавленя добро проучи не само французки єзыкъ, но и європейскимъ наукама, нарочито у лекарству а и у богословїи, многоврстно знанїе себи набави. Вукла га е ипакъ крвь своіої куїи и своєму роду натраїт у Арабію, те тако онъ преко французкога двора, кому се знао препоручити, до скоро изпослує, да му Султанъ Махмудъ опрости и дозволи, да се мирно врати, но то е подъ томъ погодбомъ учинїо, ако се т. е. Имамъ їїму и Алкорану опетъ покори и преко тога своєручно писмо даде. На то се Имамъ приволео, писмо иїгово буде у Цариградъ послато и тамо добро примїїно. Онъ дакле изъ Париза се крене и у Земунъ доїе, где се е три дана бавіо и затїмъ у Београдъ прешао.

У оно време быо е заповедникъ у Земуну генералъ Червенка, мужъ заїста безсмртне хвале достоянїи за ради важнїи услуга, коє е онъ цару и целокупной домовинїи учинїо. Быо е човекъ колико у военнїмъ толико и у другимъ наукама посве изкусанъ и темольито изображенъ, тако, да се е ученимъ людима мїлило, слушати га и одъ иїїга шта научити се. Къ тому е быо човеколюбивъ и сиротиню е лепо пазїо, те свакогъ іої месеца по више форинты дарєжельиво пружао, безъ да е она дознала, одъ кога ту новчану помоїи

добивав. То се е текъ после њгове смрти прочуло, и онда га е сиротиня искреномъ благодарношћу споминяла, тужнимъ гласомъ говорећи: ахъ, нероли га више майца. Исто е тако племенити тай мужъ оне сиромашне младѣе, кои су се особитимъ даромъ ума и срца одликовали, крепко подпомагао, давајући имъ новаца и препоручујући иј високој власти, која би онда на њихъ обзиръ узела и јавне имъ службе поделила. Рецимо дакле, име тога мужа по заслуги хвалећи: Слава му, и вратимо се къ нашој преповедки.

Генералъ Червенка прими Имама гостолюбиво и њму за честь позове многа отмена лица на ручакъ, која су слушала, како паметно и оштроумно исти Имамъ о европејскимъ стварима се разговара, и да е заиста човекъ, кои многостручну науку имаде. Имамъ после тога на царској шайки, праћенъ царскимъ толмачемъ, пређе у Београдъ и ту до паше оде. Не два дана прошло, а паша би већ послао био свога писара и некога хоџу на контумацку парлаторију, и ови люди, будући да су желели са самимъ генераломъ разговарати се, будућезь толмача къ њму доведени. Сада посланици овако стадоше говорити: „Здраво, господине Генералу! Честити Паша лепо те поздравља и моли те, да му кажешъ, каквога си му госта ови дана послао? О чему тай човекъ живи? Нити нашу каву пије, нити наша ела бегенише, но, само ти изъ своихъ бисага сувогъ леба (цвибака) вади, тиме се понешто рани а къ тому ладиу воду пије. Друго видити е, да тай човекъ пуно сребра и злата имаде, те трговци му носе и дају талира и дуката онолико, колико хоће. Одъ куда њму сада ова моћ надъ туђомъ кесомъ, и управъ одкуда толико благо? А треће, господине генералу, тай ти се човекъ вавекъ самъ собомъ разговара, а съ нами башъ слабо кадъ по гдекою речцу прослови. Шта сада да мислимо о њму? Вере намъ наше, види намъ се, да е тай човекъ неки живи ђаво.“

Генералъ Червенка, пошто е Турке озбиљномъ пазљивошћу слушао, овако имъ одговори: „Фала честитоме пашини на лепоме поздраву, свесрдно га и ја поздрављамъ.“

„Човекъ тай, за кога ме паша пита, достојанъ е сваке чести. Што онъ вашу (горку) каву непије и ваша ела слабо бегенише, тому се немојте чудити. Онъ долази изъ столногъ града французкога Султана, т. е. изъ Париза, где е више година живио. Тамо се горка кафа не пије, нити се еду пилави и овакова ела, какова ви у Београду имате, но, тамошњи куварари посве по другоже вкосу ела готове, и зато пашинъ гость, да се небы поболоо, кадъ бы себи стомакъ са необичнимъ елама препунио, управо воду пити и сувимъ се лебомъ хранити мора, докъ т. е. вашему обичаю опетъ ненавикне.“

(Овай разлогъ виђаше се турцима прилично темелитъ, но оштроумногъ читателя неће избећи, да се е Имамъ чувао пашини трапезе изъ тога узрока, што се е можда боло, да му — отрова nebude.)

„Надалъ,“ продужи Червенка, „немојте се главу ни найманъ разбияти ради тога, што пашинъ гость много блага имаде. Онъ е родомъ изъ Арабије, и то изъ оне стране Арабије, која се срећномъ земљомъ зове, и туда се налази доста блага. Њму дакле камогодеръ дође трговци, знајући да е човекъ богатъ, дају писма т. е. вексле, на кое новаца дићи може, колико му драго было.“

„А треће,“ заклучи генералъ Червенка, „не башъ чудити се, ако пашинъ гость самъ собомъ се разговара. Онъ е у Паризу многе науке слушао и силне књиге проучио, а ви то нисте. Онъ дакле, неимајући шта съ Вама се разговарати, принуђенъ е самъ собомъ се поразговорити, да оно, што е вегда учио, незаборави. У осталоме мои люди, како то можете само и помислити, да з тай ученый мужъ живи ђаво?

во? Иогли сте опазити, да му на врату свилена кесица виси. У той кесици чува онъ као сваки прави Мухамеданацъ, знатно вамъ писменце, где е име великога Алла и свеца Мухамеда по сто пута написано. Судите сада, да ли се човеку, кои таково писменце при себи има, ђаво преблизити може? Ямачно не. Не сумняјте дакле о томе човеку, већ му дајте ону честь и оно поштењѣ, кое онъ подпуно заслужуе.“

Турци бијahu тимъ одговоромъ добро задовољни, и два дана затимъ пошлѣ опетъ паша свога човека на генерала Червенку, кои овому каза: „лепо те поздравља честити паша и хвала ти рече на мудроме одговору. Ты си му, господине генералу, свестъ умиріо и немилу сумню одъ њга одбио. Да те Богъ поживи!“

На свршетку јошгъ приђчавамо, да се е Вехабитски велики Имамъ сретно у свой завичај повратио, и да се о Вехабитској секти у наше време и по самой Арабији слабо већ говори, што доказомъ служи, да су се Вехабите алкорану поклонили и њму противна начела одбацили. —

Смѣспце.

(Досетљива крађа.) У Обштимъ новинама немачкимъ читамо слѣдуюћий у Трсту догођеный случай: два човека донесу орманъ одной госпои съ тымъ изьявленіемъ: што е господаръ њѣтъ њима исплатио орманъ донети; госпа заповеди имъ одма орманъ ставити на пожелѣно собомъ место, то се изврши, и носачи отиду. После тогъ на 2 сата дођу опетъ носачи натрагъ госпои, съ извиненіемъ да имъ опрости, будући су се они преварили по казиваю, што нису добро разумели, еръ орманъ валяло е другой кући однети. Госпа извиненіѣ њивово снесе равнодушно и допусту имъ орманъ однети. Али носіоци чимъ започну орманъ носити несретно орманъ имъ се изъ руку отисне скотрля се нузъ степене доле и разлупа се а къ томъ на велико зачуђењѣ господ еданъ человекъ изъ њѣга изиђе, и многе стварій изъ ормана поизпадаю кое е прикривеный чрезъ она два сата покрао био. Госпа упознавшій и стварій свое сети се злу, подигне вику и тако люди одма стеку се, зликовце ухвате и суду предаду.

(Лекъ за велику болестъ.) У однимъ французскимъ новина може се слѣдуюће читати: „У Опорту падне на средъ сокака една женска одъ велике болести. Многи се светъ скупіо око несрећнице, међу коме се и еданъ матрозъ налазио. Како овај опазі, чега ради се ту народъ сабрао, одма адресе крозъ множину, скинући свою црну свилену мараму съ врата, и покріе іој главу, и одъ едаредъ попусте грчеви. Трговацъ еданъ, кой е исто тако той сцени присуствовао, употреблявао е то средство и кодъ едногъ свои раденика, кои е такође одъ те болести страдао, а то съ найвећимъ успѣхомъ. Нападая болести кодъ овога су све ређа и слабія бывала, а наипосле е сасвимъ исчезла. Истий трговацъ обнародовао е то средство за ползу патећи лица.“

(Србске школе.) Изъ штатистичногъ извѣстія србски основны школа у Панчевачкомъ директорату, кое пріятелю едноме благодарити имамо, видимо, да се у Панчевачкој регименти осимъ Панчева 42 срб. школе са 43 учителя налазе. Те школе посѣђаваю 2339 мушке и 1880 женске дече уредно; осимъ те има јошгъ 833 мушк. и 675 жен. неделни ученика. У Панчеву има 8 србски школа са 8 учителя, 268 м., 106 ж. уредне, и 93 само Недельномъ школу посѣђаваюће дече.

У Бело-Цркванској регименти налази се 27 школа са 27 учитеља, 1978 мушки 1523 ж. уредни, а 756 м. 725 женски недељни ученика. Дакле свега 8994 уредни, и 3076 недељни ученика. У овима се школама предаје: 1. Наука Хришћанска; 2. Священна Историца; 3. Срицањ и читањ Буквара, Читање, Часловца, Псалтира и разни морални књига. 4. Србска Грамматика. 5. Дужности Подайничке. 6. Рачунъ изъ главе и на та-

бли, 7. Краснописањ. 8. Пѣније сванидашиѣ и благашнѣ. 9. У теченију се II. ове год. 1856. заводи већ на више мѣста, високимъ министериумомъ просвѣте „Немачкѣй,“ за србске ученике — сграђенѣй Букваръ.“ —

Ове се све науке дваредъ у години постављенимъ високомъ властѣю директоромъ, — као и пѣније црквно, строго при явномъ испиту комиссионално испитуе. —

ОГЛАСИ.

СТЕЙРИСКИЙ БИЛЬНИЙ СОКЪ ЗА ОНЕ КОИ ПАТЕ ОДЪ ПРСІЮ.

Овај се сокъ досада по увераваню најгласовитѣй лѣкара у Бечу и Градцу за чудо добаръ показао, а имено противъ

кашля, грипе, кіявице, промуклогъ гласа, вратоболѣ и грудоболѣ.

Многи, кои су узели тај сокъ, доказују, да немогу да буду безъ нѣга и да само нѣму имаю благодарити, што имъ е олакшана боля и што могу мирно спавати; збогъ благотворногъ дѣјства овај се сокъ најбодѣ препоручуе како малой деци, тако и најстаримъ лицама; вкусъ му е врло прѣтанъ.

Стакленцета су стейрискогъ бильногъ сока бела, горе дугуљаста и са какайнимъ капцима, на коима као и на стакленцету пише: „Апатека кодъ елена у Градцу“ и „I P A“, добро су затворена, и на њима су надписи заедно са подисомъ онога, кои производи тај сокъ.

Цѣна е едногъ стакленцета 50 кр. ср.; манѣ одъ два стакленцета немогу се слати. Што се завию и пошлю 2 или 4 стаклета, то се рачуна на 20 кр. ср.

Тај сокъ производи I. Пурглайтнеръ, апатекаръ кодъ „елена“ у Градцу, а добити се може у Земуну у апатеки кодъ „златногъ орла“ Карла Трешчика.

СПИРИДОНА АНДРЕВИЋА СИНОВИ У ЗЕМУНУ

препоручују добро снабдѣвено стовариште собни украшенія као: Канабета, Ормана, Астала, Лѣстера, и т. д. по најболѣмъ вкусу, и најумереној цени, такођеръ и одъ

НОВОГЪ СРЕБРА

како за свете храмове принадлежеће пяхолѣбнице, путире, крстове, и т. д. тако одъ истогъ и собна разна украшенія.

Фортепиано продај.

Фортепиано са особито лепимъ и яснимъ звукомъ, кои се збогъ свое изредности, дугогъ трајаня и сталности у гласу нарочито отликују, непрестано су на продај, и изсвирани фортепиано примаюсе у промену кодъ

Алоиза Ями, органисте у Земуну.

ОБЈАВА.

Подписанѣй има на продаю едну растову лађу одъ 7000 вагана. Иста лађа налази се овде у Новомъ Бечею, има све свое потребе, и принадлежи у другу клауу асикураціе. Кои ову лађу купити жели, нека се изволи на мене обратити.

У Новомъ Бечею 6. Марта 1856.

X. Сеунгъ.

Verkauf einer Gutmacherei sammt Lager.

Bestehend aus nur currenten Artikeln, welche in hiesiger Gegend gangbar sind; dann eines vollständigen Werkzeuges auf vier Arbeiter, ebenso einer Gewölbseinrichtung sammt Auslagkästen. Alle diese Gegenstände werden zum Einkaufspreis überlassen. Frankirte Anfragen beliebe man zu richten an

Ch. Himmelspach, Gutmacher in Semlin.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА